

ПРЕДГОВОР

КАПИЈА БОСНЕ

Чврст, оцједит и неплављен положај на десној обали Саве био је веома погодан за развитак насеља, поред кога се налазио *брод* (Gradi-schi brod), или *газ*, односно повољан прелаз преко ријеке. Оно се развијало на раскрсници пловног и копненог пута. Отуда изузетан стратешки значај овог мјеста. Насеље градинског типа на раскрсници путева замијенио је римски Servitium, једна од трију римских лука на Сави (Siscia, Servitium, Sirmium). Преко њега стизало се у Подунавље, али Градишка је била и остала отворена капија Босне. Привлачила је трговце и освајаче, било да су долазили са запада или истока. Овдје су Турци изградили погранично утврђење Бербир. Послије аустроугарске окупације Босне и Херцеговине, ово мјесто се и службено звало Bosnisch Gradiška (Berbir).

Средином XIX вијека овим крајевима пропутовали су фра Иван Фрањо (Франо) Јукић и Иван Кукуљевић Сакцински. Франо Јукић свједочи о беспштедном уништавању шума. Он је преко Шимића, Мичија и Турјака путовао до Градишке рубним предјелима Лијевча поља за које каже да је „преплеменита“ шумом покривена равница. „Једна гора од шест сати (хода) раширила се је у даљину, којој ријетко је видјети друго дрво већ сами храст у небо гране ширећи“. Јукић је с тугом гледао како мре наша шума. Устало је „мало и велико“ да је утамани. Храст је сјечен за лађе и бродове, а велика количина храстовине коришћена је за израду дуге која је извозена у западне земље.